

Put do mudrosti (Medina)

Hatib: dr. Ali ibn Abdurrahman el-Huzejfi

22. redžeb 1440. god. po Hidžri / 29.mart 2019.

Sva hvala i zahvala pripada Allahu, Gospodaru, Koji obilno daruje, grijehe oprašta i pokajanje prihvata, a kažnjava strogo. On obilno nagrađuje; drugog boga osim Njega nema, svi se Njemu vraćaju i pred Njim će račun polagati. Neka je hvaljen Gospodar svjetova. Hvala Mu pripada za sve blagodati, koje spoznasmo ili ne spoznasmo. Od Njega pomoć tražimo i Njemu se za svoje grijehe kajemo.

Svjedočim da nema boga osim Allaha, Koji nema druga, Milostivog, Samilosnog, i svjedočim da je Muhammed Njegov rob i poslanik, što je svjetlo Istine svjetovima donio i Objavu od Gospodara svoga dostavio. Neka su mir i spas na Muhammeda, na njegovu porodicu i njegove drugove.

Poštovani vjernici! Bojte se Allaha Uzvišenog i pokoravajte Mu se. Samo se pokornošću Njemu može ostvariti uspjeh najveći, a činjenjem grijeha samo se nesreća priziva. Uzvišeni kaže: "Oni koji su poslušni Allahu i Poslaniku bit će u društvu vjerovjesnikā, i pravednikā, i šehidā, i dobrih ljudi, kojima je Allah milost Svoju darovao. A kako će oni divni drugovi biti!" (En-Nisa, 69); "A onoga koji Allahu i Poslaniku Njegovu ne bude poslušan sigurno čeka vatra džehennemaska; u njoj će vječno i zauvijek ostati." (El-Džinn, 23)

Svako uvijek želi, priželjkuje i čini sve da bi život proveo na najljepši mogući način, kako bi se odlikovao najplemenitijim osobinama. Trudi se da uvijek bude na putu Istine, da postojano kroči njime, da ostvari dobro na oba svijeta. Svako prezire da bude nesretan, doživi gubitak ili poniženje, ne voli da bude prepoznatljiv po lošoj osobini ili po ružnom djelu. Svako nastoji da se kloni kobnih djela ili teških iskušenja, dajući sve od sebe da ga to mimoide. A da li, uistinu, postoji način da se upravo ovo

ostvari? Da li nam je nadohvat ruke pronaći spas i priuštiti dobro sebi, kloniti se životnih tegoba i kobnih posljedica?

Da, itekako! To će biti lahko ostvariti onome koga Uzvišeni uputi, kome ukaže put dobra i način kako se udaljiti od zla, tako da ga neće zadesiti zlo na ovom, niti na onom svijetu. Put kako to ostvariti je jedan, bez alternative – a to je mudrost, u sveobuhvatnom značenju. Uzvišeni kaže: “On daruje mudrost onome kome On hoće, a onaj kome je mudrost darovana – darovan je blagom neizmjenim. A shvatiti mogu samo oni koji su razumom obdareni.” (El-Bekara, 269)

Stranputice koje odводе od mudrosti su mnogobrojne, samo Uzvišeni zna koliko ih postoji. Upravo nam On, džellešanuhu, kazuje: “O vjernici, ne idite šejtanovim stopama! Onoga ko bude išao šejtanovim stopama on će na razvrat i odvratna djela navoditi.” (En-Nur, 21)

Slijedenje šejtanovih stopa isključivo vodi u neznanje i nemoral, jer je Iblis, njihov predvodnik, najveća neznalica i bezumnik. Uzvišeni kaže: “Jedan naš bezumnik je o Allahu laži govorio” (El-Džinn, 4). Tumači Kur’ana pojašnjavaju da se pod “bezumnikom” u ovom ajetu aludira na Iblisa.

Uzvišeni Allah opisao je Iblisove sljedbenike kao ljude “kratke pameti”, kao što u Kur’anu stoji: “Neki ljudi kratke pameti reći će: ‘Šta ih je odvratilo od kible njihove prema kojoj su se okretali?’ Reci: ‘Allahov je i istok i zapad; On ukazuje na Pravi put onome kome On hoće’” (El-Bekara, 142).

Također, Uzvišeni za mnogobošce kaže: “Vjeru Ibrahimovu izbjegava samo onaj koji je malouman. A Mi smo njega na ovome svijetu odabrali, i na onome će biti među dobrima. Kada mu je Gospodar njegov rekao: ‘Budi poslušan!’, on je odgovorio: ‘Ja sam poslušan Gospodaru svjetova!’” (El-Bekara, 130–131)

Komentatori Kur’ana različito su definirali “mudrost”, ali njihova mišljenja nisu oprečna. Begavi, tumačeći riječi Uzvišenog: “To je mudrost koju ti Gospodar tvoj objavljuje” (El-Isra, 39), navodi: “Mudrost je sve što Allah naređuje, a oprečna je

onome što zabranjuje.” Također, tumačeći riječi Uzvišenog: “Allah mu dade i vlast i mudrost” (El-Bekara, 251), navodi: “Mudrost je raditi po datom znanju.”

Također, Begavi bilježi da je Mudžahid mudrost spomenutu u riječima Uzvišenog: “On daruje mudrost onome kome On hoće” (El-Bekara, 269), protumačio riječima: “To je Kur’an, znanje i razumijevanje vjere.” Ibn Kesir bilježi da za “mudrost” u riječima Uzvišenog: “I dali smo mu mudrost” (Sad, 20), Ibn Katada kaže da je to “Allahova Knjiga i slijeđenje onoga što je u njoj zapisano”, dok Mudžahid smatra da je to “ispravno vjerovanje”.

Stoga, mudrost razumijemo kao spoj plemenitih osobina i djela: imati islamsko znanje, djelovati po tom znanju, govoriti istinu, djelovati po vjerezakonu, na različite načine pomagati drugima, čineći to iskreno, radi Allaha, nadajući se Njegovoj nagradi i strahujući od Njegove kazne.

Najveća je mudrost postupati po onome što nam je Uzvišeni oporučio u Svojoj Knjizi, u suri El-En’am riječima: “Reci: ‘Dođite da vam kažem šta vam Gospodar vaš oporučuje: da Njemu nikoga ravnim ne smatrate, da roditeljima dobro činite, da djecu svoju, zbog neimaštine, ne ubijate – Mi i vas i njih hranimo – ne približujte se nevaljalštinama, bile javne ili tajne; ne ubijajte onog koga je Allah zabranio ubiti, osim kada to pravda zahtijeva – eto, to vam On preporučuje da biste razmislili” (El-En’am, 151), kao i u dva ajeta nakon ovoga. Također je mudrost postupati po onome što nam je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, naredio na Oproštajnom hadžu: “Klanjajte se Allahu, obavljajte pet dnevnih namaza, postite ramazan, budite poslušni vašim pretpostavljenima – ući ćete u Džennet vašeg Gospodara.” (Ahmed, od Ebu Umame)

Mudrost, također, podrazumijeva postupati po savjetima mudrih vjernika, čiji savjeti oplemenjuju dušu i podstiču na lijepo ponašanje, razum obasjavaju i dušu čiste. Njihovi savjeti podstiču na dobro, odvraćaju od svakog zla. A, zaista, možemo pronaći ogroman broj takvih savjeta.

Ponajbolji primjer za to su Lukmanove riječi, dobrog čovjeka kojem Uzvišeni mudrost darova, a koje pronalazimo u Kur'anu: “Kada Lukman reče sinu svome, savjetujući ga: ‘O sinko moj, ne smatraj druge Allahu ravnim, mnogoboštvo je, zaista, velika nepravda’” (Lukman, 13).

On sinu svome, osobi koju najviše voli, poručuje da se isključivo Uzvišenom klanja, zabranjujući mu svaku vrstu mnogoboštva, bilo kakve forme. U tome je dunjalučki uspjeh i ahiretska sreća, i obuhvatio je svako dobro. Lukman, također, savjetuje svome sinu da čini dobro, makar neznatno bilo, a da se kloni zlodjela, makar sitna bila. Uzvišeni Allah zna sve što je urađeno, i shodno tome daje nagradu ili kaznu. Lukman je poručio sinu da obavlja namaz, na najljepši način, da poziva da se čini dobro, a odvraća od zla. On mu ovo poručuje jer su ta djela strogo naredena Gospodarovom naredbom. Potom mu savjetuje da ustraje u vjerovanju i pokornosti, zbog toga što su ljudi skloni učiniti zlo onome ko se suprotstavi njihovim prohtjevima. U tom slučaju se za strpljenje dobija još veća nagrada. Također mu je poručio da se lijepo ophodi prema drugima, da bude skroman, da spokojno hodi i govori.

Sa sigurnošću možemo tvrditi da je Lukman poručio svome sinu da bude poslušan svojim roditeljima, no u ajetima Uzvišeni je taj koji naređuje da se bude poslušno roditeljima, zbog važnosti tog djela i prava roditelja koje imaju kod djece. Uzvišeni naredbu o poslušnosti roditeljima iznosi nakon Lukmanovog savjeta sinu da se isključivo Uzvišenom klanja, zato što su ta dva savjeta oličenje mudrosti. Raditi po tome je slika “mudrog postupanja” u životu. Vrijedno je spomenuti da Uzvišeni u ovoj suri sebe naziva Mudrim i Silnim, što su svojstva iz kojih proizlaze ovakvi mudri savjeti.

Mudri savjeti Lukmana dolaze u duhu naredbi i zabrana iznesenih u prvim ajetima sure El-Isra, što ukazuje na to da suštinu mudrosti čini postupati po naredbama i kloniti se zabrana Uzvišenog. Jer, Uzvišeni Allah je Mudri, Njegove su riječi mudrost, Njegovi su zakoni djelo mudrosti, On mudro određuje i stvara. Mudrost je Njegovo

svoјstvo, mudrost daje onome koga odabere od Svoјih robova. Mudrost je darovana poslanicima, alejhimus-selam, i biva darovana njihovim sljedbenicima shodno njihovom slijedenju poslanika.

Oni su ti koji “vjeruju i dobra djela čine”, za što im je Uzvišeni priredio veliku nagradu srazmjernu Svoјoj darežljivosti, kao što se navodi u ajetu: “One koji budu vjerovali i dobra djela činili – Mi doista nećemo dopustiti da propadne nagrada onome koji je dobra djela činio – čekaju sigurno edenski vrtovi, kroz koje rijeke teku, u njima će se narukvicama od zlata kititi i u zelena odijela od dibe i kadife oblačiti, na divanima će u njima naslonjeni biti. Divne li nagrade i krasna li boravišta!” (El-Kehf, 30–31)

Biti mudar je poseban stepen, slatko i korisno djelo koje vodi u okrilje zadovoljstva. Vjernik zadobija mudrost prvenstveno iz Božijeg obilja i Njegove plemenitost, a potom je i zavrijedi djelima koja čini u ime Uzvišenog. Neki od povoda zavređivanja mudrosti su: isključivo vjerovanje u Gospodara svjetova, i preziranje mnogoboštva (širka).

Uzvišeni kaže: “Bit će sigurni samo oni koji vjeruju i vjerovanje svoje s mnogoboštvom ne miješaju; oni će biti na Pravome putu” (El-En’am, 82). Iskreno vjerovanje je svjetlo povrh svjetla urođene ljudske prirode koje osvjetljava tmine, spoznaja iznad umne spoznaje, te osnažuje tijelo i dušu. Iskrenim vjerovanjem vidi se stvarnost onakva kakva jeste, u vezi s čim Uzvišeni kaže: “A onaj kome Allah ne da svjetlo, neće svjetla ni imati.” (En-Nur, 40)

Drugi povod kojim se zadobija mudrost jeste zahvala Uzvišenom Allahu na svim Njegovim blagodatima, riječima i djelima. Uzvišeni u Kur’anu prenosi riječi Sulejmana, alejhis-selam: “Gospodaru moj, omogući mi da budem zahvalan na blagodati Tvoјoj, koju si ukazao meni i roditeljima moјim.” (En-Neml, 19)

Također je naš Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kada je bio upitan o tome zašto dugo klanja noću, kazao: “Zar ne bih trebao biti zahvalni rob!” (Buhari i Muslim)

Mudrost se, također, postiže čuvanjem tijela od grijeha, srca od zlih misli, ostavljanjem onoga što se čovjeka ne tiče.

Historičari navode kazivanje o događaju iz doba ranijih naroda gdje se spominje da je neki čovjek stao ispred Lukamana, pa mu rekao: "Jesi li ti onaj pastir?" Lukamnu odgovori: "Da." Čovjek ga ponovo upita: "Jesi li ti onaj crnac?" Lukman mu odgovori: "Crna boja moje kože je očigledna. Čemu se čudiš pa se toliko raspituješ o meni?" On odgovori: "Čudi me to što ljudi rado kucaju na tvoja vrata, sjede u tvom društvu i prihvataju tvoje savjete." Lukman mu odgovori: "Bratiću moj, ako me pažljivo poslušáš, slično će postupati i s tobom." Potom dodade: "Obaram pogled, čuvam jezik, ne jedem zabranjeno, čuvam svoj spolni organ. Uvijek istinu govorim, održavam obećanje, srdačno dočekujem goste, dobro postupam prema komšiji. Nikada se ne raspitujem o nečemu što me se ne tiče. Ovim djelima zavrijedio sam ono što imam."

Razlozi za zadobivanje mudrosti su i: bogatstvo duše i plemenit karakter, darežljivost, biti od koristi ljudima i otklanjati od njih ono što ih uznemirava. Ujedno s tim, mudrost se zadobiva kada čovjek u srcu ne nosi prezir ili zavist prema drugima. Uz sve prethodno spomenuto, na posebnom mjestu se ističe bogobožnost u tajnosti i javnosti, i stalno upućivanje dove, uz stalno spominjanje Allahovog imena, jer su to najbolja djela nakon farzova. Tako Uzvišeni kaže: "I kad je Gospodar vaš objavio: 'Ako budete zahvalni, Ja ću vam, zacijelo, još više dati; budete li nezahvalni, kazna Moja doista će stroga biti.'" (Ibrahim, 7)

Cijenjeni vjernici! Nadmetanje koje je vrijedno svakog truda, koje će ujedno biti razlog za postizanje vječnog uživanja jeste nadmetati se kako bi se zadobila sveopća i potpuna mudrost. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Ne treba pozitivno zavidjeti nikom na nečemu, izuzev dvojici: čovjeku kojem je Uzvišeni Allah darovao mudrost, tako da on postupa po tome i savjetuje druge; i čovjeku kome je Uzvišeni darovao obilan imetak, pa ga troši u različite vidove dobra." (Buharija i Muslim)

Suvejd b. Haris el-Ezdi kaže: "Došao sam Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, u delegaciji sastavljenoj od sedmerice. Nakon što smo sjeli u njegovom društvu i razgovarali s njim, svidjeli su mu se naša narav i ponašanje. Tad nas upita: 'Na čemu ste vi?' Mi odgovorimo: 'Vjernici smo.'

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, osmjehnu se i reče: 'Neke riječi kriju u sebi nešto. Šta kriju vaše riječi? U šta zapravo vjerujete?' Mi odgovorismo: 'Vjerujemo u petnaest postulata. U pet su nam naredili tvoji izaslanici da vjerujemo, pet si nam ti naredio da činimo, a pet nam je ostalo iz perioda prije islama, i dalje radimo po tome, ali ćemo odustati od toga ako ti ne budu po volji.'

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upita nas: 'U kojih pet postulata su vam naredili da vjerujete moji izaslanici?' Odgovorismo: 'Naredili su nam da vjerujemo u Allaha, meleke, objave, poslanike i u proživljenje nakon smrti.'

Tada on upita: 'Kojih pet djela sam vam ja naredio da činite?' Odgovorismo: 'Naredio si nam da izgovorimo šehadet i posvjedočimo da nema boga osim Allaha, da obavljamo namaz, udjeljujemo zekat, postimo ramazan i da obavimo hadž, svako koje to u stanju.'

Poslanik potom upita: 'A kojih pet osobina ste zadržali iz perioda prije islama?' Odgovorismo: 'Zahvaljivati se na blagostanju, strpjeti se u vremenima nedaće, biti zadovoljan odredbom, hrabro se boriti u bici, ne radovati se nesreći neprijatelja.'

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, tada reče: 'Mudri ste, učeni! Vaše razumijevanje vjere blizu je stepenu razumijevanja poslanika.' Potom dodade: 'Oporučujem vam još pet stvari po kojima trebate postupati, tako da ćete imati ukupno dvadeset postulata: Nemojte uzimati što ne možete potrošiti, niti graditi više nego je potrebno za stanovati, niti se nadmetati u nečemu što ćete sutra ostaviti za sobom, bojte se Allaha, Kojem ćete se vratiti i pred Kojim ćete račun polagati, marljivo radite za svijet koji će nastupiti, gdje ćete vječno boraviti.' Oni zapamtiše Poslanikov, sallallahu alejhi ve sellem, savjet i doslovno ga počеше primjenjivati." (Ibn Asakir i Ebu Seid en-Nejsaburi)

"KOLIKO GOD ZNAČAJNA ULOGA HATIBA BILA ZA USPJEH NJEGOVE HUTBE,
NIŠTA MANJE NE ZAOSTAJE NI ODABIR TEME, ODNOSNO MATERIJE
KOJU TOKOM HUTBE ELABORIRA." (PREPOROD)

HUTBE

Poštovani vjernici! Uzvišeni kaže: "Allah i meleki Njegovi blagosilju Vjerovjesnika. O vjernici, blagosiljajte ga i vi i šalžite mu pozdrav!" Također, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: "Ko na mene donese jedan salavat, Uzvišeni Allah na njega donese deset salavata." Donesimo salavat i selam na Pejgambera odabranoga, poslanika svima stvorenjima poslanome.

Gospodaru naš, blagoslovi Muhammeda i rod Muhammedov, kao što si blagoslovio Ibrahima i rod Ibrahimov. Zaista si Ti hvaljen i slavljjen. Bože moj, obaspi blagodatima Muhammeda i rod Muhammedov, kao što si obasuo blagodatima Ibrahima i rod Ibrahimov. Zaista si Ti hvaljen i slavljjen!

Uzvišeni, spusti Svoj blagoslov na sve ashabe, na pravedne halife, na odabrane generacije, kao i na one koji ih slijede u dobru do Sudnjeg dana. Uzvišeni, smiluj se i nama, obaspi nas dobrom iz Svog obilja. Ti si Plemeniti, Ti si Milosni, Samilosni. Gospodaru naš, podari nam dobro i na ovome i na onome svijetu, i sačuvaj nas patnje u Ognju!

"Allah zahtijeva da se svačije pravo poštuje, dobro čini, i da se bližnjima udjeljuje, i razvrat i sve što je odvratno i nasilje zabranjuje; da pouku primite, On vas savjetuje."

